

Repair Café / Klusteam

Klussen voor je medemens

Hoogopgeleid kantoorwerk heeft in deze tijd meer aanzien dan werk met de handen. Maar uiteindelijk kan de maatschappij niet zonder mensen die goed kunnen klussen.

Bij Repair Cafés en in sociale klusteamen zetten handige vrijwilligers hun vaardigheden en kennis belangeloos in voor hun medemens.

• Vrijwilliger Gijs soldeert een halsketting.

Repair Cafés zijn bijeenkomsten waar vrijwilligers kapotte spullen repareren. Of het nu een elektrisch apparaat is, een meubelstuk of kleding: voor alles is wel een specialist. Het Repair Café heeft verschillende doelstellingen. Zoals verspilling tegengaan en daarmee indirect vermindering van CO₂-uitstoot

door productie. Ook kennis delen is belangrijk. Hoe werkt zo'n apparaat en hoe kun je het repareren? En natuurlijk is er het sociale aspect: mensen doen belangeloos iets voor elkaar. Gemeenten of lokale welzijnsorganisaties hebben vaak een sociaal klusteam. Dit zijn vrijwilligers die klussen in huis doen

bij mensen die dit zelf niet kunnen en die geen klusbedrijf kunnen betalen. Het gaat hier meestal om kleinere klussen. Klusteamen hebben ook een sociale functie. Een praatje hoort erbij en als vrijwilligers signalen opvangen van problematiek, bijvoorbeeld financiële problemen, kunnen zij helpen de juiste hulp te vinden. ←

Repair Café Oegstgeest

'Samen kapotte spullen een nieuw leven geven'

Het is druk op deze zonnige zaterdagochtend in maart in het Dorpscentrum van Oegstgeest. Mensen wandelen de voormalige kerk in met stofzuigers, koffiemachines, maar ook een printer en zelfs een ouderwetse walkman. Allemaal sluiten ze aan in de rij. Aan de rand van de zaal staan tafels waarachter vrijwilligers in de weer zijn met apparaten. In het midden staan tafels met naaimachines. Daar krijgt kleding een nieuw leven.

Wegwerpcultuur

Het Repair Café van Oegstgeest bestaat tien jaar en is een fenomeen in het dorp. Door heel Oegstgeest hangen banners met de aankondiging en de aanloop is ook deze keer groot. 'We verrichten zo'n 70 tot 80 reparaties per ochtend', vertelt Lia van Schaijk, voorzitter van Stichting Repair Café Oegstgeest (RCO), die de maandelijkse ochtenden organiseert. 'We hebben vrijwilligers met uiteenlopende specialisaties.'

Eigenlijk is het Repair Café een antwoord op de wegwerpcultuur. 'Als een apparaat stuk is, gooien we het vaak weg', vertelt

• Vrijwilliger Fred en zijn kleinzoon repareren een radio.

// Kennis over repareren verdwijnt. Wij willen die doorgeven //

Frans Malten, bestuurslid van RCO en gepensioneerd communicatieadviseur. 'We kunnen toch wel een nieuwe betalen. Terwijl dingen vaak gemakkelijk te repareren zijn.' 'Door de vluchtige wegwerpmaatschappij verdwijnt kennis over repareren, vooral onder de jonge generatie', vervolgt Frans. 'Die kennis willen wij doorgeven. We betrekken mensen actief bij de reparaties. Verder hebben we een programma voor kinderen. Eén keer per maand komen groep 7 en 8 van een lokale school

hiernaartoe met kapotte spullen: speelgoed, een fiets, noem maar op. 's Middags is er vrije inloop voor kinderen.'

Samen repareren

Het sociale karakter van het Repair Café is direct zichtbaar in de zaal. Bezoekers blijven bij de vrijwilliger zitten. Er is voortdurend contact. De vrijwilliger laat zien wat hij doet, vertelt waarom hij het doet en geeft de bezoeker tips. Hoe kan die het de volgende keer zelf doen, of nog beter: voorkomen dat het apparaat opnieuw stukgaat?

Vrijwilliger Rob repareert een espresso-apparaat dat niet meer doorloopt. 'Ik vind het prachtig om dit te doen', vertelt hij. 'Ik help mensen en ik geef hun iets mee, dat geeft voldoening.' Rob is gespecialiseerd in koffiemachines. Zijn werkwijze →

vervolg van pagina 9

is, zoals die van de meeste vrijwilligers: interactief. Hij doorzoekt het espresso-apparaat, sleutelt her en der en geeft de eigenaar aanwijzingen: houd dit eens vast, druk de knop eens in, wat geeft het apparaat aan?

Verderop is vrijwilliger Douglas bezig met een stofzuiger. De 'operatie' duurt lang, maar is helaas tevergeefs. De motor is doorgeroest en de stofzuiger is niet meer te redden. Vocht is de boosdoener. 'We kunnen niet alles redden', zegt Lia van Schaijk. '70% van de binnen-gebrachte spullen kunnen we repareren.'

De meeste vrijwilligers zijn gepensioneerd met een technische achtergrond. Vrijwilliger Gijs is een uitzondering. 'Ik was hoofd personeelszaken', vertelt hij terwijl hij een halsketting soldeert. 'Dat is typisch kantoorwerk. Maar op school hield ik al van handenarbeid. De vaardigheden die ik daar leerde, pas ik nu nog toe.'

Vrijwilliger Fred was zijn hele werkzame leven elektrotechnicus. Fred wil zijn rijke kennis doorgeven. Daarom zit hij hier

• Een moeder laat de walkman van haar kind repareren.

vandaag met zijn 16-jarige kleinzoon. Ze sleutelen aan een cassettedeck dat niet meer draait. 'Het is goed dat jongeren leren hoe dingen werken', vertelt hij. 'Voor mijn kleinzoon is het nuttig om goed te leren focussen en precies te leren werken. Daarom neem ik hem mee.'

Retro

Rijk vertegenwoordigd zijn de 'retro'-spullen: cassettedecks, platenspelers en zelfs een Atari spelcomputer uit de jaren '80. 'Mensen komen met spullen die emotionele waarde hebben', vertelt

Lia. Vrijwilliger Daan probeert de Atari weer aan de praat te krijgen. Het is een flinke puzzel en hij roept soms de hulp van collega's in. Een jonge moeder heeft een kapotte 'My First Sony'-walkman. 'Ik wil liever niet dat mijn kind te vaak naar schermpjes kijkt', vertelt ze. 'Daarom hebben wij luisterboekjes op cassette die wij hierop afspelen. Ik hoop dat het ding nog te repareren is.'

Na drie uur is het Repair Café in Oegstgeest voor deze maand voorbij. De meeste bezoekers gaan tevreden naar huis. Het espressoapparaat dat Rob onderzocht, is grondig schoongemaakt en werkt weer en ook de walkman draait weer. Na lang sleutelen heeft Fred het kapotte aandrijfriempje uit de cassettedeck verwijderd. Volgende maand voltooit hij de reparatie. De Atari heeft helaas zijn kunstjes niet vertoond. Er blijkt een onderdeel nodig dat speciaal besteld moet worden. 'Mensen komen hier bij elkaar', zegt Lia. 'Ze werken samen met de reparateur en maken in de koffiehoekeven een praatje met elkaar. Dat sociale, dat is misschien wel het mooiste van het Repair Café.' ←

Klusteam Amersfoort

'Vrijwillig klussen bij de mensen thuis'

Het is maandagochtend 8:45 uur. In activiteitscentrum De Witte Vlinder in de Amersfoortse wijk Kruiskamp verzamelen zich de vrijwilligers van het Klusteam Amersfoort. Ze drinken koffie voordat zij aan hun werkdag beginnen. De sfeer is gemoedelijk, medewerkers groeten elkaar en maken een grapje. Gemma van der Heijden, coördinator van Klusteam Amersfoort,

deelt mee dat twee tuinklussen zijn afgelast vanwege het slechte weer. Klussen binnenshuis gaan uiteraard wel door.

Het Klusteam doet klusjes voor Amersfoorters die dat zelf niet kunnen en ook geen netwerk daarvoor kunnen inschakelen. 'Onze klanten zijn vaak kwetsbaar', vertelt Gemma. 'Sommigen hebben een fysieke of mentale beperking. De mensen hebben weinig geld te besteden en kunnen een klusbedrijf dus niet betalen.' Het team krijgt subsidie van de gemeente. Klanten zorgen zelf voor materialen als verf. Verder betalen ze een kleine eigen bijdrage van €20,-. Gemma: 'Ook die bijdrage kan veel zijn als je op een minimum leeft. Daarom hebben de plaatselijke kerken een potje, mochten mensen deze bijdrage niet kunnen betalen.'

• Frits schildert de smoezelige muur strak wit).

Vandaag staat een schilderklus op het programma. Vrijwilligers Murat, Yusif en Frits gaan naar de klusruimte om de benodigde spullen te verzamelen. Daarna

• Frits (l), Murat (m) en Yusif (r) bereiden de kamer voor op de schilderbeurt.

// In mijn werk kwam ik ook bij mensen thuis. Daar komt mijn betrokkenheid vandaan //

laden ze die in de klusauto, een soort caddy. Yusif en Frits gaan in de auto, Murat gaat met de fiets omdat er maar één bijrijder bij kan. Hij hoeft niet ver te fietsen, de klant woont slechts anderhalve kilometer verderop.

Die klant is meneer Kambi. Hij komt uit Iran, is slechtziend en spreekt beperkt Nederlands. De muren en het plafond van zijn woonkamer hebben een schilderbeurt nodig en door zijn beperking kan meneer dat zelf niet. De tand des tijds is zichtbaar op de muren. Er zit spinrag op en er lijken ook kleine vochtplekjes zichtbaar. In de hoeken is schimmel aanwezig.

De ruimte lijkt niet goed geventileerd. Onduidelijk is of meneer zelf te weinig heeft doorgelucht of achterstallig onderhoud door de corporatie meespeelt. Dat laatste gebeurt de laatste jaren opvallend vaak, merkt Gemma op. 'Het is verbijsterend hoe corporaties het laten afweten in het onderhoud. We treffen veel schade aan die voorkomen had kunnen worden als de corporaties hun verantwoordelijkheid hadden genomen.'

Achtergrond

De achtergrond van de vrijwilligers loopt uiteen. 'Ik ben sinds 2022 met pensioen, maar wilde actief blijven', vertelt Frits, terwijl hij een van de muren verft, 'klus-sen was altijd een hobby van mij. Ik moest ook veel doen, ik heb een eigen huis. Mijn betaalde werk was totaal anders. Ik deed bodemonderzoek en heb daarna een tijd in de thuiszorg gewerkt. Daardoor kwam ik bij mensen thuis, daar komt mijn betrokkenheid vandaan.'

Onder de vrijwilligers zijn ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en leerlingen die een praktische opleiding volgen. Verder zijn er nieuwkomers, zoals Yusif en Murat.

Yusif komt uit Azerbeidzjan en woont dertien jaar in Nederland. 'Ik zit negen jaar bij dit team', vertelt hij. 'In Azerbeidzjan had ik een klusbedrijf. Ik deed van alles en ze kunnen mij hier ook voor van alles vragen.' 'Ik kom uit Jemen', zegt Murat in een mix van Engels en Nederlands. 'Ik woon nu twee jaar in Nederland en zit sinds drie maanden bij dit klusteam. Het bevalt me heel goed.'

Voor meneer Kambi is dit de eerste kennismaking met het Klusteam. Hij woont nu dertig jaar in Nederland. 'Al die tijd woon ik in dit huis', zegt hij. 'Ik kon het nooit zelf schilderen, dus ik ben blij met deze hulp. Misschien wil ik ze later voor nog meer klussen vragen. Een kast repareren bijvoorbeeld.'

De drie klussers lijken goed op elkaar ingespeeld en hebben duidelijk vaker geschilderd. In de woonkamer tekent zich binnen een uur een metamorfose af. De eerst smoezelige muren worden strak en fris wit. De kamer krijgt gelijk een andere sfeer. 'De klant heeft goede verf in huis gehaald', merkt Frits op. 'Echt helemaal ideaal was geweest als hij ook nog voorstrijk had gehad. Maar het is niet anders, wat we nu gedaan hebben is al een grote vooruitgang.'

• Frits (l) en Yusif (r) bij hun klusauto.